

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Pátrání po pohřešovaných dětech v České republice
Searching for missing children in the Czech Republic

Bakalářská práce

Autor: Josef Píštěk
Obor: Vychovatelství
Typ studia: Kombinované
Vedoucí práce: PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.

Praha 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Pátrání po pohřešovaných dětech v České republice vypracoval pod vedením PhDr. Jany Kohnové, Ph.D. samostatně na základě vlastních zjištění a za použití pramenů uvedených v seznamu.

Praha, 10.3. 2011

.....
podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Janě Kohnové, Ph.D. za trpělivost a rady, které mi poskytla při zpracování této práce.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Základní pojmy.....	8
2.1 Pojem pátrání.....	8
2.2 Pojem dítě.....	8
2.3 Pojem pohřešovaná osoba.....	8
2.4 Přehled základních právních předpisů, doporučení a mezinárodních dokumentů vztahujících se k sociálně-právní ochraně dětí.....	9
3. Rozměr problému, počty pohřešovaných a příčiny pohřešování.....	12
3.1 Statistické údaje pohřešovaných dětí.....	12
3.2 Rozbor příčin.....	14
3.2.1 Rodina.....	16
3.2.2 Ústavní výchova.....	18
3.2.3 Škola.....	20
3.2.4 Vrstevnické prostředí.....	23
4. Vzdělání policistů.....	24
4.1 Systém policejního vzdělávání.....	24
4.2 Základní odborná příprava	25
4.3 Dovednosti.....	30
5. Pátrání a jeho zahájení.....	33
5.1 Formy pátrání.....	35
5.2 Prostředky pátrání.....	38
5.3 Postup Policie při vypátrání.....	40
5.4 Součinnost složek v rámci integrovaného záchranného systému.....	42
5.5 Národní koordinační mech. pátrání po pohřešovaných dětech NKMPD.....	45
6. Mezinárodní spolupráce.....	48
6.1 INTERPOL.....	48
6.2 EUROPOL.....	49
6.3 SIRENE.....	50
7. Závěr.....	53
8. Seznam použité literatury a zdrojů.....	54
9. Přílohy.....	61

Anotace

Bakalářská práce se zabývá jedním z témat ve společnosti, které se emočně dotýká každého z nás – pátrání po pohřešovaných dětech v České republice. Počty pohřešovaných dětí se každoročně zvyšují nejenom v České republice, ale v celém světě. Práce se dělí na dvě základní části teoretickou a praktickou. První pohled je veden pedagogicko-psychologickým směrem. Zde analyzuji dle dostupných zdrojů početní stavy pohřešovaných dětí a snažím se určit příčiny, které předchází pohřešování. Odpovědi hledám zejména ve výchově, socializačním vývoji a prostředí dítěte. V druhé praktické části zkoumám odbornou připravenost policistů, kterou jsou vybaveni z Policejních škol. Dále služební postupy a praktickou činnost při samotném pátrání. Závěrem tuto činnost rozšiřuji v mezinárodním rozměru. Popisuji postup a prostředky policejních orgánů při pátrání po pohřešovaných dětech v zahraničí.

1. Úvod

Cílem této práce je v širokém pohledu pojednat o problematice pátrání po pohřešovaných dětech v České republice. Prvotním úkolem bylo zmapovat právní pole z hlediska právní podpory v České republice. Toto však nebylo možné omezit je na území našeho státu. Mechanismus pátrání je neoddělitelně propojen v rámci mezinárodních smluv a dohod s jinými zeměmi. V první části se zaměřuji na statistickou analýzu a pedagogicko-psychologický rozměr této problematiky. O tom, že stav této problematiky není uspokojivý dokládám statistickými údaji získaných ze zdrojů P ČR. Tyto jsem pro potřeby práce dále rozvedl v grafickém znázornění. V tomto znázornění je zřetelné, že počet vyhlášení pátrání po dětech se v dlouhodobém horizontu stále zvyšuje.

Pátrání po pohřešovaných dětech je jedním ze zákonných úkolů Policie ČR. Mimo tuto obecně známou povinnost, se zaměřuji na odbornou přípravu policistů, časové rozložení a obsah jejich výuky zejména psychologických dovedností využitelných právě při pátrání po dětech. Každý nový případ pohřešování dítěte, který se dovídáme z médií vyvolává v nás emoce. Ty jsou o to větší, o co je nižší věk dítěte. Emoce, stres a obavy rodičů jsou pro nás nepředstavitelné, a proto zmiňuji v práci také méně známou činnost policejních psychologů a tou je možnost psychologické podpory ze strany Policie ČR.

V pedagogické části se zabývám příčinami, které předchází pátrání po dítěti. Určování příčin je nesnadné a prostupuje celým socializačním procesem a prostředím dítěte. To můžeme však do jisté míry ovlivňovat. Mimo jsou případy, kdy se dítě stane obětí násilné trestné činnosti, které se nemůže ubránit. To je však otázka pro celou společnost. Jak se postaví k bezpečnosti v zemi, ochraně osobních dat např. pedofilů, léčba a izolace sexuální deviantů a k celé sociálně-právní ochraně dětí.

V další části se zaměřuji na praktickou činnost policie při pátrání. Její oprávnění a postupy v součinnosti s dalšími složkami integrovaného záchranného systému. Součástí této činnosti je od 11. 5. 2010 Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech, který vznikl v resortu Ministerstva vnitra odboru prevence.

Systém pátrání překračuje hranice států a v poslední části popisuji úlohu policejních útvarů na mezinárodní poli. Zde popisuji činnost Interpolu, Europolu a Sirene .

Při zpracování tématu jsem užil metody studia odborné literatury. Dále jsem analyzoval dokumenty o pohřešovaných dětech a statistické údaje. Problematiku jsem následně konzultoval s pracovníky služby Kriminální policie a vyšetřování. Dalším vodítkem pro mě byli řízené rozhovory s kolegy. V práci jsem použil také zkušenosti a poznatky ze své policejní praxe.

2. Základní pojmy

2.1. Pojem pátrání v policejní terminologii dle Závazného pokynu policejního prezidenta (ZP PP) č. 28/2009

Pátrání po osobách a věcech je organizovaná činnost Policie České republiky (dále jen „policie“) prováděné v přímé souvislosti s plněním úkolů policie a s využitím kriminalistických metod a prostředků. Cílem pátrání po osobách a věcech je vypátrání osoby nebo věci nebo identifikace osoby, mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu neznámé totožnosti.¹

2.2. Pojem dítě

Podle Úmluvy o právech dítěte přijaté dne 20.11. 1989 v New Yorku se dítětem rozumí osoba mladší 18 let, pokud nedosáhla zletilosti dříve viz. naše občanskoprávní úprava nabytí zletilosti manželstvím. Trestní řád takového pojmu neužívá. Trestní zákoník uvedené označení užívá pro kategorii osob, která požívá zvláštní trestněprávní ochrany za podmínek ve vybraných skutkových podstatách např. trestný čin únos dítěte a osoby stížená duševní poruchou dle § 200. U trestného činu opuštění dítěte, nebo svěřené osoby dle § 195 trestního zákoníku je tímto způsobem zpravidla označováno dítě předškolního věku , které si samo nemůže opatřit pomoc. Může jít i o osobu starší, která není schopna se sama vymanit z hrozícího se nebezpečí. Obecně, podle zákona o rodině, jsou za děti považovány osoby mladší 15 let. (Chmelík, 1998)

2.3. Osoba pohřešovaná

Je ta, u níž bylo učiněno oznámení o pohřešování, není známo místo jejího pobytu a nejedná se o osobu hledanou. Sem tedy spadají také děti na útěku z domova. (Může se ovšem rovněž jednat o děti zatoulané nebo oběti trestného činu.) Mezi osoby pohřešované zahrnujeme také svěřence školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a

---

¹ ZP PP č. 28/2009

preventivní výchovné péče, kteří mají soudem nařízenou ústavní výchovu, pokud bylo školským zařízením učiněno oznámení o jejich útěku.²

Osobou hledanou rozumíme osobu, u které není znám pobyt. Osoba na základě rozhodnutí orgánu v trestním řízení, nebo jiného oprávněného orgánu je nezbytná k dalším úkonům v jejich působnosti. V rámci trestního práva se jedná zejména o podezřelé, obviněné, svědky. Dále to mohou být osoby, na které byl vydán zatykač, uprchlé z vazby nebo z výkonu trestu atd.

2.4. Přehled základních právních předpisů, doporučení a mezinárodních dokumentů vztahujících se k sociální – právní ochraně dětí

Mezi velkým počtem právních předpisů, doporučení a mezinárodních dokumentů vztahujících se k sociálně-právní ochraně dětí, považuji za důležité uvést ty základní.

a) Mezinárodní

V roce 1924 na základě různých politických hnutí na podporu práv dítěte, byla Shromážděním společnosti národů přijata Ženevská deklarace práv dítěte. Po děsivých skutečnostech a důsledcích druhé světové války byl vyvíjen tlak na rozšíření práv v Deklaraci práv dítěte s odvoláním na Všeobecnou deklaraci lidských práv. Na valném shromáždění OSN v roce 1959 byla tato deklarace přijata a vyzývá k uznání a dodržování v souladu s jejími deseti zásadami.

Sdělení č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte, která byla Českou a Slovenskou federativní republikou přijata a podepsána dne 30. září 1990 v New Yorku. V té se stanoví, že dítětem se rozumí každá lidská bytost mladší 18 let. Státy, které se zavázali k této úmluvě, musí zabezpečit práva dítěte bez jakékoliv diskriminace.

Sdělení č. 209/1993 Sb., dne 29. října 1993 byla podepsána smlouva mezi Českou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a právních věcech.

Sdělení č. 34/1998 Sb., o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí. Zde jsou smluvní státy přesvědčeny, že ve věcech péče o dítě mají zájmy dětí prvořadou

---

² Dítě a dospívající na útěku – sborník s konference 2006

důležitost. Zavázané země chtějí chránit děti před škodlivými účinky jejich protiprávního přemístění, nebo zadržování. Dále stanoví postupy k zajištění jejich bezodkladného návratu do země jejich obvyklého bydliště.

Sdělení č. 43/2000 Sb., o Úmluvě a ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení. Při její ratifikaci bylo učiněno prohlášení, že orgánem oprávněným vydat potvrzení o osvojení je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně.

Sdělení č. 54/2001 Sb., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí. Účelem této úmluvy je v nejlepším zájmu dětí, podporovat jejich práva, poskytnout jim procesní práva a usnadnit jejich výkon tím, že děti budou informovány o soudních řízeních, která se jich týkají, nebo se jich mohly účastnit.

Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod. Úmluva ukládá zavázaným zemím povinnost respektovat lidská práva.

Doporučení RE 4 (1984) o rodičovské zodpovědnosti. Doporučuje členským státům, aby zajistili rovnost mezi rodiči a v případě potřeby přizpůsobily své právní předpisy v souladu s rodičovskými povinnostmi. V rámci sociálně-právní ochrany dětí se zaměřuje na tíživou, nebo krizovou situaci člověka. Zejména na děti, jejichž rodiče zemřeli, nebo neplní své povinnosti vyplývající z jejich rodičovské odpovědnosti.

Doporučení RE 2 (1993) o medikosociálních aspektech zneužívaných dětí. Určuje právo všech dětí na život v příhodných podmínkách pro jejich správný vývoj a růst bez fyzického násilí a sexuálního zneužívání, citového zanedbání a dalším jiným formám zneužívání.

b) Vnitrostátní předpisy

Ústava a listina základních práv a svobod jsou základní a nejsilnější právní dokumenty České republiky. Všechny ostatní zákony, nařízení vlády, vyhlášky ministerstev, obecně závazné vyhlášky zastupitelstev musí být v souladu a vycházet z principů ústavy a listiny základních práv a svobod.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon určuje ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochranu jeho oprávněných zájmů a ochrany jeho jmění. Dále působí k obnovení narušených funkcí rodiny.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů. Upravuje vztahy v rodině, vztahy mezi rodiči a dětmi včetně vyživovací povinnosti. Dále upravuje vznik a zánik manželství, rozvod, osvojení a vyživovací povinnost rodičů i dětí.

Zákon č. 40/1994 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů. To základní, co určuje, je způsobilost mít svá práva. Tuto způsobilost má i počaté dítě pokud se narodí živé. Určuje zákonné zastoupení a právní způsobilost dětí, která je svou povahou přiměřená rozumové a volní vyspělosti dětí.

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Účelem těchto zařízení je zajišťovat dítěti, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Tímto zákonem je zajištěno základní právo dítěte na výchovu a vzdělání. S dítětem musí být zacházeno v zájmu plného harmonického rozvoje a s ohledem na potřeby jeho věku.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policii přímo tento zákon v § 68 ukládá jako součást plnění jejích povinností pátrat po osobách a věcech. V dalších závazných pokynech je určen postup příslušníků policie zejména při pátrání po pohřešovaných dětech, kdy je ohrožena jejich bezpečnost.

Instrukce MPSV č.j. 21-12242/2000 ze dne 15. 3. 2000, kterou se stanoví rozsah evidence dětí a obsah spisové dokumentace o dětech, vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a obsah spisové dokumentace o žadatelích o osvojení a o svěřením do pěstounské péče.

Instrukce č.j. 142/2007-Org. Ze dne 5. 4. 2007, kterou se upravuje postup při výkonu soudních rozhodnutí o výchově nezletilých dětí.

3. Rozměr problému, počty pohřešovaných a příčiny pohřešování

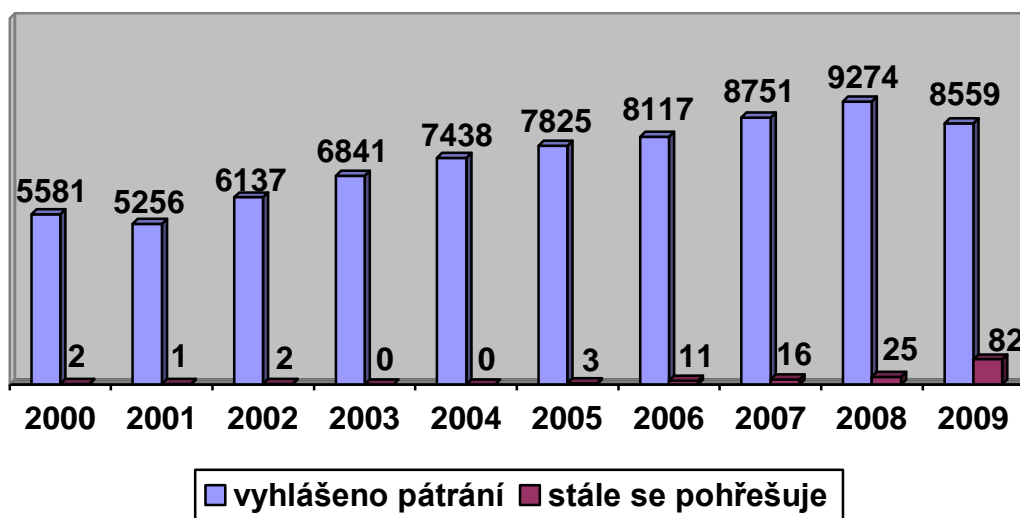
V této části dle statistických údajů ze zdrojů Policie České republiky nejdříve dokumentuji pomocí grafů stav vyhlášených pátrání v uplynulých letech. V tomto znázornění se zaměřuji na vývoj pátrání z pohledu věku dítěte. Je zde zřetelná disproporce u dětí do 15 let a mezi dětmi od 15 tedy v období adolescence.

Na základě vědomostí získaných při studiu jsem se snažil určit příčiny a vlivy na dítě, které předchází pátrání.

3.1. Statistické údaje

Obecně lze říci, že v rámci informačního systému PČR PATROS (Pátrání po osobách) je zřejmý nárůst počtu osob, po kterých je vedeno pátrání, a to nejenom po osobách pohřešovaných, ale i hledaných včetně dětí a mládeže. S narůstajícím počtem pohřešovaných dětí narůstá počet dětí, které se doposud vypátrat nepodařilo. Viz následující graf.

Celkový počet pohřešovaných dětí v ČR

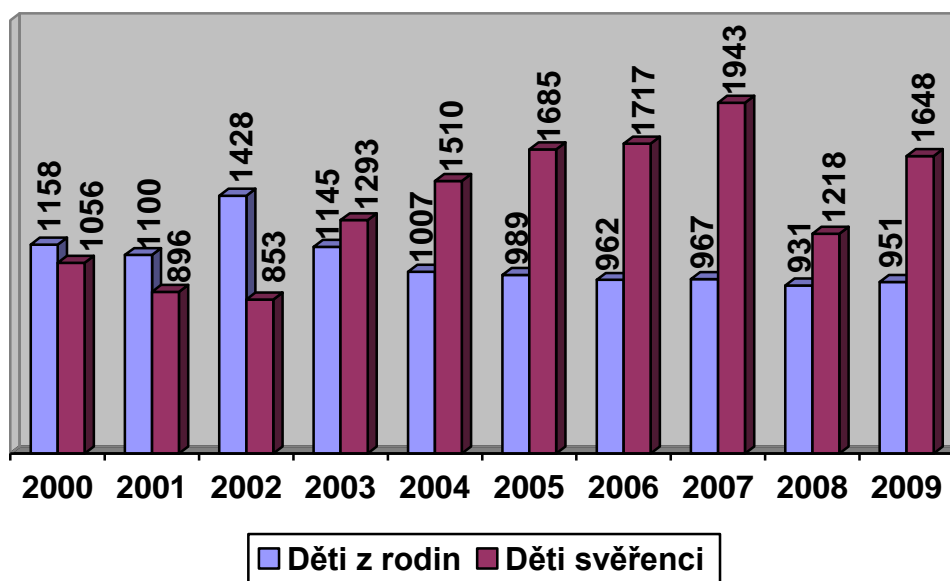
zdroj PČR stav k 10.5. 2010

Podle údajů PČR je denně přijato v průměru 23 oznámení o pohřešování dítěte. Velkou část z tohoto čísla tvoří děti svěřenci z dětských domovů a ústavů. Jen 2 - 3 oznámení z tohoto čísla oznamují rodiče dětí z rodin. Číselný stav pohřešovaných dětí z rodin do 15 let více méně kulminuje, čísla pohřešovaných dětí - svěřenců do 15 let se od roku 2003 výrazně posunul. Tato čísla jsou ještě výraznější v kategorii adolescentů 15 - 18 let. Úspěšnost policie při pátrání po pohřešovaných dětech se pohybuje kolem 95 %.

Ve statistice Linky vzkaz domů, uvedené ve sborníku Dítě a dospívající na útěku (2006) se uvádí, že 38 % dětí utíkalo z domova a 5 % z ústavního zařízení. Příčiny dětských útěků jsou podobné jako příčiny volání dětí na linku.

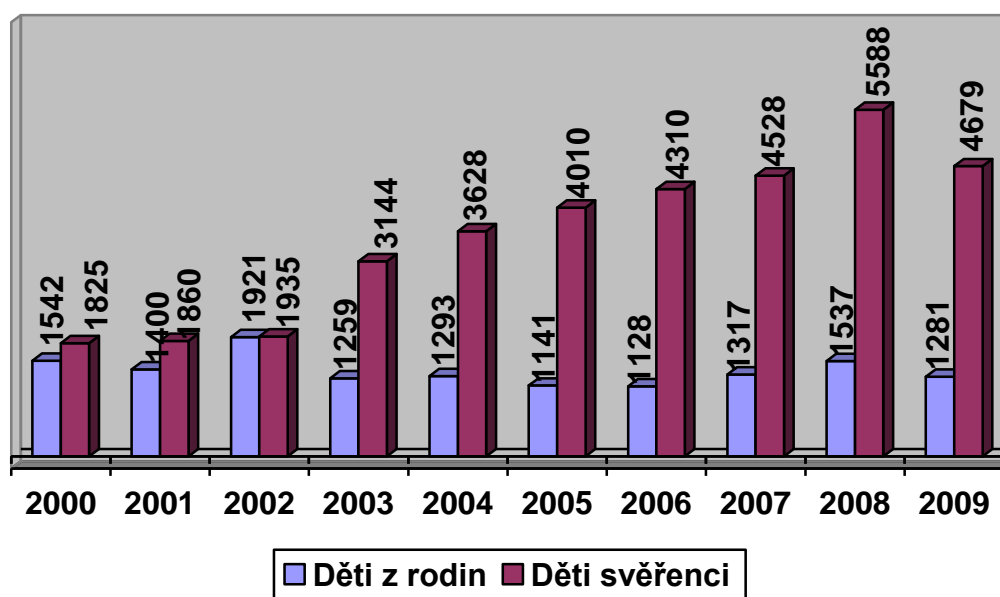
- 64 % dětí na útěku mělo problémy v rodině
- 13 % dětí utíkalo kvůli fyzickému násilí
- 5 % dětí utíkalo v souvislosti problémy ve škole

Počty pohřešovaných dětí do 15 let

zdroj PČR stav k 10.5. 2010

Počty pohřešovaných dětí 15–18 let

zdroj PČR stav k 10.5. 2010

3.2. Rozbor příčin

Hledání příčin pátrání po dětech zasahuje do celého procesu socializace a socializačního prostředí dítěte ve kterém žije. „*Termínem socializace zde označujeme proces utváření a vývoje člověka působením sociálních vlivů a jeho vlastních aktivit, kterými na tyto sociální vlivy odpovídá: vyrovnává se s nimi, podléhá jim, či je tvořivě zvládá.*“ (Helus, s. 42). Ze všeho nejdůležitější je stav rodiny a výchovy. Přesto lze říci, že se v pátrání po dětech odráží celkový stav společnosti a z tohoto pohledu se také odvíjí její morální zodpovědnost. Tímto je myšlen důraz na důležitost výchovy a vzdělání, bezpečnosti v zemi atd.

Děti po kterých je vyhledáváno pátrání lze rozdělit do tří skupin.

- a) Děti které jsou pohřešovány z důvodu nedostatečného dohledu rodičů, zák. zástupců nebo jiných osob mající právní zodpovědnost za dítě. Případně nese svůj díl viny samo dítě svojí nezodpovědností.
- b) Děti které jsou pohřešovány z důvodu, že samy a úmyslně opustily, rodinné či jiné výchovné prostředí.
- c) Děti které jsou pohřešovány z důvodu, že se staly obětí trestného činu.

Z právního hlediska je dle zákona o rodině č. 94/1963 Sb. zodpovědnost rodičů prvotní a jednoznačná. V § 31 odst. 1 uvedeného zákona se píše: „*rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností*. Dále v odst. 2 uvedeného ustanovení : *Při výkonu práv a povinností v odstavci 1 jsou rodiče povinni důsledně chránit zájmy dítěte, řídit jeho jednání a vykonávat nad ním dohled odpovídající stupni jeho vývoje. Mají právo užít přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a jakkoli ohroženo jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.*“

V celém období socializace dítě vrůstá do svého sociálního prostředí. Společně s tímto procesem, v rámci společensky determinované výchovy, se snažíme o vytváření pozitivního vztahu k rodičům a společnosti v souladu s obecně uznávanými normami, včetně správného rozvoje dítěte. Narušení socializačního prostředí, případně jeho patologické vlastnosti, mohou vést k tomu, že děti ve své bezmocnosti utíkají z domova či jiného výchovného prostředí, inklinují k pochybným partám, případně se stávají obětí trestného činu, nebo trestnou činností samy páchají. V mnoha případech jsou rodiče pracovně značně vytíženi, nebo nevěnují dostatečnou pozornost výchově svých dětí, jejich zájmům a prostředí ve kterém se pohybují.

Socializační prostředí můžeme rozdělit na tři základních částí:

- a) Rodina nebo ústavní výchova**
- b) Škola**
- c) Vrstevnické prostředí**

3.2.1 Rodina

Význam harmonického rodinného prostředí pro zdravý vývoj dítěte je zcela mimořádný. Jsou zde uspokojovány základní biologické a psychické potřeby. Pro dítě je rodina prvním socializačním prostředím. Rodiče jsou vzorem a určují základní preference hodnot a vztah ke společnosti. Pro dítě je s pojmem rodina spojen pojem domov. To znamená místo, kde se cítí v bezpečí před vším nebezpečným a neznámým. Uvědomuje a buduje si své společenské postavení jako je např. místo u stolu, svůj pokoj či koutek atd. Buduje si citovou vazbu k lidem, se kterými žije a k věcem, které jej obklopují. *„Důležitost rodinného prostředí pro vývoj dítěte je mimo veškerou pochybnost, jsou zde uspokojovány základní biologické a zejména psychické potřeby, jinou institucí srovnatelně nenahraditelné. Dlouhodobé odloučení dítěte (hlavně v raném věku) od matky spojené se strádáním citového vztahu vede k trvalým deformacím osobnosti.“ (Dvořáček 2004, s. 104).*

Základní funkce rodiny:

a) Funkce biologická

obsahuje podmínky pro biologický vývoj všech členů rodiny jako je řádná výživa, teplo, čistotu atd. Dále sexuální vztah mezi mužem a ženou a biologickou reprodukci rodiny.

b) Funkce ekonomická

zajišťuje materiální zabezpečení rodiny ale i společnou hospodářskou činnost.

c) Funkce výchovná

je proces záměrného výchovného působení na děti.

V dnešní době je zřejmý odklon od tradičního pojetí rodiny. Obecně se dá hovořit o současné krizi nebo transformaci rodiny. Důvodem pro tato tvrzení je řada demografických ukazatelů např. vysoká rozvodovost. Až 40 % uzavřených manželství končí rozvodem. Zvyšující se počty narozených dětí mimo manželství, nebo velké množství neúplných rodin. Na tom všem se projevuje nízká zralost mladých rodin zejména emoční, sociální i ekonomická. Výrazně ubývá času, které rodiče tráví s dětmi.

Mnoha rodičům také chybí kognitivní vybava a komunikační dovednosti, které by usnadnily oboustranné radostné trávení času s dětmi.

Rodinu z hlediska její funkčnosti dělíme do tří skupin³

a) Funkční rodina

- řádně se stará o své děti a jejich výchovu

b) Dysfunkční rodina

- mají výchovné problémy a je třeba doзору odboru sociální. péče. Děti v této rodině jsou ohroženy sociálně patologickými jevy např. záškoláctví, problémové party, užívání alkoholu, drog a jiných návykových látek. Rodiče těchto dětí se málo zajímají o jejich výchovu a potřeby, případně na jejich výchovu nestačí.

c) Afunkční rodina

- neplní svou funkci, výchova dětí je vážně ohrožena a může zde být nařízeno soudem odebrání dětí. V těchto rodinách jsou děti velmi ohroženy ve výchově ale i na zdraví či životě.

Neúplná rodina (rodina s jedním rodičem)

Pro potřeby této práce nelze určit zda existuje příčinná souvislost mezi jednočlennou rodinou a pohřešováním. Důležitá je výchova a prostředí, ve kterém dítě žije. Řádná výchova může být naplněna i v jednočlenné rodině, a to bez ohledu zda dítě žije s matkou nebo otcem. Navíc vzniku takové rodiny nelze zabránit např. úmrtí jednoho z rodičů. V případech, kdy jeden z rodičů neplní své povinnosti, případně podléhá některému ze sociálně patologických jevů a nemá zájem o nápravu, je jeho odchod z rodiny pro řádnou výchovu dítěte spíše přínosem.

Útěk z domova znamená výrazný zásah v dosavadním způsobu života dítěte. Nepoukazuje jenom na ten momentální stav, že se dítě pohybuje neznámo kde a je v nebezpečí. Svým útekem signalizuje svůj krátkodobý, nebo dlouhodobý problém,

---

³ DVOŘÁČEK, J. přednáška 2009

který není schopno samo zvládnout. Útěky dle Marie Vágnerové⁴ lze dělit na základě projevů a motivace k útěkům na tři skupiny :

- Impulzivní útěky – ty jsou na základě zkratové reakce na nějakou nezvládnutelnou situaci doma či ve škole. Účelem tohoto útěku může být obava z trestu, ponížení a tím následná potřeba se tomu vyhnout. Ten trest je pro dítě nesnesitelný.
- Chronické útěky – často se jedná o děti z narušených rodin, případně rodin, kde bylo týráno. Tímto druhem útěku dítě jasně naznačuje, že jej dlouhodobě plánovalo, připravovalo a s nejvyšší pravděpodobností jej bude opakovat. Záměrem chronického útěku není návrat zpět do rodiny.
- Toulání – toto jednání navazuje na chronické útěky. Dítě postrádá jakékoliv citové vazby k rodině a jejich příslušníkům a necítí potřebu zde již žít. V souvislosti ze zcela disfunkční rodinou, která dítě nepostrádá či jej dokonce odmítá se toto rozhodnutí ještě umocní. Děti pocházející z takového prostředí nemají na ulici na vybranou. Podmínkou jejich přežití se stávají krádeže, loupeže atd. S tím automaticky přicházejí další sociálně-patologické jevy jako alkohol, drogy, prostituce atd.

3.2.2 Ústavní výchova

Ústavní výchova je jednou s forem náhradní péče o dítě. Tuto výchovu nařizuje soud z důvodu, když výchova dítěte v rodinném prostředí je ohrožena, nebo z různých důvodů nefunguje. Znamená to, že zodpovědnost za výchovu dítěte přebírá stát prostřednictvím instituce. Tím jsou :

- Kojenecké ústavy
- Dětské domovy
- Dětské výchovné ústavy
- Výchovné ústavy pro mládež
- Ústavy sociální péče

---

⁴ VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3 vyd. Praha: Portál, 2004.

Zdravé rodinné prostředí je pro výchovu dítěte nenahraditelné a ústavní péče je východiskem, kde jsou zajištěny potřeby dítěte a jeho bezpečnost, které v rodině nemělo. Ze statistiky je zřejmé, že mnohem více se dopouští úteků děti z objektů ústavní péče než děti z rodin. Podle Viktora Vanžury⁵ ze sdružení Linky bezpečí jsou to tyto důvody, které rozhodují o útěku dítěte z ústavní péče :

- Adaptační šok – dítě je šokováno z nového prostředí, kde bylo umístěno. Bylo vytrženo z prostředí, kde doposud žilo. K největšímu procentu úteků dochází právě v tomto období. Samozřejmě, že je nutné brát v potaz dítě, které přišlo z rodiny alkoholiků, násilníků nebo bylo zneužíváno. Nebo dítě, které přišlo z rodiny, kde rodiče výchovu nezvládali, nebo neměli na něj čas, ale při tom mělo bohaté finanční zdroje i materiální zabezpečení.
- Vliv kolektivu – když adaptační období pomine, slábnou i myšlenky možnost útěku. Přesto se vyskytne část dětí, které přesto utíkají. Důvodem jsou určité silné osobnosti v kolektivu, které narušují skupinu a negativním způsobem ovlivňují slabé jedince a manipulují je. Ti se pak pod vlivem této manipulace dopustí jednání, kterého by se za normální situace jinak nedopustili. Je pak úkolem odborných pracovníků, toto včas rozpoznat a cíleně působit na zbytek skupiny, aby se nenechala ovlivňovat a manipulovat.
- Touha po svobodě – i přes to, že děti v těchto zařízeních pravidelně jezdí na dovolenky, účastní se činností na veřejnosti, jsou jim povoleny návštěvy zákonných zástupců, projevuje se u nich tak silná touha po svobodě, že ze zařízení utíkají. To se týká především jedinců, kteří dříve žili život bez většího omezování, nebo se pohybovali v různých pochybných partách.
- Strach – velmi výrazným faktorem pro útek je strach. Může se jednat o strach, co mě tady čeká, co se se mnou v zařízení bude dít atd. Druhou tvář

---

⁵ VANŽURA, V., Dítě a dospívající na útěku-sborník z konference, Sdružení Linka bezpečí, 2006.

může mít strach v podobě strachu z někoho v kolektivu. Kdo je silnější, vyhrožuje, útočí verbálně nebo fyzicky atd. Šikana v tomto směru dokáže být obzvlášť krutá.

- Vliv rodiny – na útěku se jistou mírou podílí i vliv rodiny. V případě kladné spolupráce s rodinou se daří útekům předejít a zabránit. Tam, kde spolupráce selhává, rodiče děti kryjí. Zapírají je i před policií a nechávají dítě svobodně žít svému osudu. Zvláštním druhem útěku jsou útky dětí utíkajících k rodičům, kteří o něj nejeví zájem. Utíkají do rodin, kde byly odmítané, psychicky a fyzicky týrané a přesto lnou k rodičům. Ve své malé naivní dětské duši odmítají uvěřit, že jejich rodiče je nemají rádi, nebo jsou jim lhostejní. Dokáží takto snášet neskutečné útrapy bez stěžování a hledají vinu v sobě.

3.2.3 Škola

Školní prostředí má pro dítě velký význam. Vstupuje do konkurenčního prostředí a je posuzováno podle svých výsledků a výkonů. Třídní kolektiv se zde vyznačuje vnitřní strukturou, hierarchií i dynamikou. Mimo samotné vzdělávání se také v rámci socializace učí sociálnímu vnímání a empatii. Ve třídě tráví několik let a postupně si buduje svoji sociální pozici a s tím související sociální prestiž. Pro dítě soužití ve třídě přináší také řadu zátěžových situací. Některé proběhnou bez výraznějších následků, jiné však probíhají dlouhodobě a na soužití ve třídě a vzájemných vztazích zanechávají vážná poškození. S narušením vztahů se nám děti svěří zřídka. S problémem spíše přijdou rodiče, nebo je odhalí pedagog při nějaké neobvyklé situaci. Úloha pedagoga je o to důležitější, jak z poznatků víme zkušený pedagog dokáže zachytit asi 40 % skutečného dění ve třídě. Zbytek mu zůstává skryt (Braun, 2010)⁶. Narušování vztahu mezi dětmi má různé podoby. Ve školním světě se každodenně vyskytují ve formě slovní agresivity, vulgarismů, drobných psychických a fyzických útoků. Faktorů, které se mohou podílet na tom, že dítě uteče ze školního prostředí a je následně pohřešováno,

---

⁶ BRAUN, R. přednáška 2010

je mnoho. Těmi nejznámějšími může být strach z náročné zkoušky, strach že dostalo špatnou známku, nesplnění úkolu, klima ve třídě atd. Mezi nejzávažnější však patří šikana.

Právní definice šikany v našem právním řádu neexistuje. Na tuto problematiku však reagovalo Ministerstvo školství a vymezilo šikanu v metodickém pokynu MŠMT č. 28 275/2000-22

Šikana

„ Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrášovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje fyzické útoky jak v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako je nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinu spolužáků. “⁷

Šikanu lze považovat za nemocné chování, která experimentuje se strachem a bolestí druhého. Jeden nebo více žáků úmyslně a většinou opakovaně ubližuje druhým tím, že jej ponižuje, týrá, zotročuje. K tomu používá agresi a manipulaci.

Stádia šikany⁸

1. stádium ostrakatismus – mírné formy násilí převážně psychické.
2. stádium přitvrzování a manipulace, ojedinělá fyzická agrese
3. stádium vytvoření jádra agresorů
4. stádium většina přijímá normy agresorů
5. stádium dokonalá šikana – rozdělení na různé sorty lidí např. nadlidi, továrníci, plantážníci, sluhové atd.

---

⁷ Metodický pokyn MŠMT Č.j. 28 275/2000-22 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

⁸ KOLÁŘ, M. přednáška 2009

Novým fenoménem v oblasti šikany je kyberšikana. Je to druh šikany, který využívá elektronické prostředky jako jsou mobilní telefony, e-maily, pagery, internet atd. Projevuje se zasláním obtěžujících, urážejících nebo útočných e-mailů, SMS, vytváření nejrůznějších stránek a blogů k oběti apod.

Vyšetřování šikany a její rozkrývání je velmi těžké. Zejména je nesnadné proniknout do nemocné skupiny již v pokročilých stádiích šikany. Průběh šetření znesnadňují různé překážky základní nebo rozšířené varianty zakrývacího systému.

Základní varianta :

Oběť nechce vypovídat, protože má strach, stydí za to, že byla šikanována a spíše se snaží zapomenout. Vypovídá neobjektivně. Agresoři lžou. Svědci jsou ovlivněni nebo vypovídají zkresleně. Rodiče oběti nechtějí vyšetřování. Rodiče agresora obhajují své dítě a svádí vinu na oběť. Pedagogové nevědomě chrání agresora tím, že je sympatický, spolupracující žák apod.

Rozšířená varianta :

Pro ředitele i učitele je nepřijatelné, že na jejich škole je šikana a nechtějí si přiznat svou vinu. Rodiče agresora nebo oběti si na pedagogy stěžují a racionální komunikace nefunguje. Do vyšetřování vstupují kontrolní orgány a policie. Vyšetřování ztěžují různí vlivní známí, média atd.

Následky šikany:

Až 40 % dětí na základních školách v ČR se stává obětí jakékoliv šikany. Následky jsou kruté, kdy oběti trpí posttraumatickou stresovou poruchou, jejíž následky je mohou provázet celý život, fobií ze školy, sociální fobií, ztrátou pozitivních emocí atd. Dochází k přetrhání citových vazeb na své nejbližší. Ponížení lidské důstojnosti vede ke ztrátě důvěry k autoritám a celé společnosti, která nedokáže účinně chránit před násilím a agresí slabé jedince. To může následně vést až k úniku z prostředí a utrpení, které již nedokáže snášet.

3.2.4 Vrstevnické prostředí

Značného významu nabývá vrstevnická skupina v období průběhu vývoje od prepuberty, v pubertě a dospívání. Dítě se zde učí žít v rovnocenných vztazích s ostatními, ale učí se i podřizovat se a uzavírat kompromisy. Získané sociální dovednosti jej budou pak provázet celý život. Názory rodičů a pedagogů jsou v tomto období podrobovány kritické cenzuře. Dítě se bouří proti světu dospělých a hledá pochopení a uznání u svých vrstevníků.

„Význam vrstevnického sociálního prostředí se mění v průběhu vývoje dítěte a v pubertě a adolescenci nabývají vrstevnické skupiny a identifikace dítěte s nimi rozhodujícího významu. Zde dospívající hledá zázemí ve své vzpouře proti dospělému světu, hledá zde potvrzení svého významu dospívajícího, nezávislého jedince proti rodině, která se většinou nedokáže přizpůsobit jeho vývoji a stále ho považuje za dítě.“⁹

Velmi záleží na tom, jakou referenční skupinu si vybere. Zda si vybere pozitivní vzory, a nebo bude inklinovat k jedincům se sklony k delikventnímu chování. S vrstevnickým prostředím úzce souvisí pojem volný čas.

Volný čas:

„Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přináší nám pocit uvolnění a uspokojení.“¹⁰

Volný čas dětí a mládeže má svá specifika. Zejména tím, že jej na rozdíl od dospělého má víc a dále jeho svobodné využití záleží na rodičích jak bude naplněn. K tomu patří i prostředí, ve kterém jej bude trávit. Je to např. domov, škola, zájmové kroužky a různá společenská zařízení. Značná část dětí svůj volný čas tráví venku na ulici a to často bez dohledu a zájmu dospělých. Právě tady je nejvíce ohrožena bezpečnost výchovy dětí. Vzniká zde prostor pro rizikové chování jako je agrese a fyzické násilí, krádeže, vandalismus, požívání alkoholu a drog, útěky z domova, vznik závadových part a gangů atd. V případné delikvenci mládeže tak existuje přímá souvislost s nevhodným využíváním volného času.

---

⁹ HADJ-MOUSSOVÁ, Z. Sociální psychologie, Praha: UK Pedf., 2003 str. 16

¹⁰ PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času, Praha: Portál, 2002 str. 13

4. Vzdělávání policistů.

System vzdělávání policistů byl nově nastaven v roce 2001 na základě projektu PHARE s využitím zkušeností hlavně z Kanady, částečně Velké Británie a Spolkové republiky Německo. Jedná se o systém vytvořený na základě profilu absolventa, definování kompetencí, integrace výuky a taxonomie cílů, v souladu s lisabonskou strategií. Dalších třicet států network CEPOL - European Police College se přihlásilo k těmto principům až v listopadu 2004. Spolu s Nizozemím má Česká republika tedy značný předstih. Tento moderní princip a dělba kompetencí byly prezentovány v nové Koncepci vzdělávání policistů, schválené v lednu 2008 podle které:

- policie definuje své požadavky na kompetence policistů, tedy si formuje přesnou zakázku. Odbor vzdělávání a policejního školství ji reflektuje z hlediska pohledu vládních úkolů, či požadavků EU a školy píše program „na míru“.
- policie se účastní v každé fázi, včetně závěrečných, a při zpětném hodnocení.
- policie má veškeré nástroje k ovlivňování a k odpovědnosti za profesní a odbornou připravenost policistů.

Díky tomuto zákaznickému systému je umožněno policii soustředit se na klíčové problémy policejní práce. Nemusí takto řešit problémy, spojené s vykonáváním role ministerstva školství a České školní inspekce v resortu, což je úkolem útvaru, kterým je odbor vzdělávání a správy policejního školství.

V oblasti policejního vzdělávání je Česká republika mezinárodně uznávána. Od roku 2004 je pravidelně žádána organizací OBSE-Organization for Security and Cooperation in Europe, IOM-International Organization for Migration atd. o asistenci třetím zemím (např. Černá Hora, Libanon, Ázerbájdžán, Irák, Kyrgyzstán, Uzbekistán, Gruzie aj.)

4.1 Systém policejního vzdělávání.

Systém je řízen Odborem vzdělávání a správy policejního školství v úzké spolupráci se skupinou vzdělávání , služební přípravy a sportu Policejního prezidia ČR.

Systém policejního vzdělávání zastřešuje:

- Policejní akademie ČR
- 5 škol se statutem vyšší policejní škola
- 8 školicích středisek
- 4 výcviková střediska P ČR

Školy zajišťují nástupní odbornou přípravu policistů ve výkonu služby. Vyšší a střední odborné vzdělání v celé šíři. Jazykovou přípravu a další profesní přípravu ve výkonu, v místě profesního zařazení. Důraz je kladen na komunikační dovednosti, zvyšování právního vědomí a psychické odolnosti.

4.2. Základní odborná příprava

Do studia Základní odborné přípravy na střední policejní škole mohou být přijati pouze uchazeči, kteří úspěšně prošli přijímacím řízením a byli přijati do služebního poměru příslušníka Policie ČR. Tato odborná příprava naplňuje odborný požadavek a poskytuje policistům zaměření vzdělání v oboru bezpečnostně právní činnost formou odborného vzdělávání v policejních školách Ministerstva vnitra ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Základní podmínky přijetí do služebního poměru Policie ČR:

- žádost se podá písemně
- je státní občan České republiky
- je starší 18-ti let
- je bezúhonný
- získal minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou
- je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby
- je plně způsobilý k právním úkonům
- není členem politické strany nebo politického hnutí
- nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.

Základní odborná příprava se skládá z několika částí. Po přijetí noví policisté nastupují na 1 měsíc řízené odborné praxe ve školním středisku Policie české republiky příslušného kraje. Po té absolvují zpravidla 6 měsíců teoretické přípravy ve střední policejní škole Ministerstva vnitra. Základní odbornou přípravu ukončí dvouměsíční odbornou praxí u příslušného Krajského ředitelství Policie ČR.

Přehled dle dosaženého vzdělání:

1) Policisté s dosaženým vzděláním středoškolským s maturitou

a) pro policisty pořádkové, dopravní a železniční policie

b) pro policisty pořádkové, dopravní a železniční policie absolventů čtyřletého studijního oboru 68-42-M

- 1 měsíc první část odborné praxe ve školním policejním středisku správy kraje
- 6 měsíců teoretická školní část ve středních policejních školách MV
- 2 měsíce druhé části odborné praxe ve školním policejním středisku správy kraje

2) Policisté s dosaženým vysokoškolským vzděláním

a) neprávního směru

- 1 měsíc první část odborné praxe ve školním policejním středisku správy kraje
- 12 týdnů kombinovaného studia ve střední policejní škole
- 2 měsíce druhé část odborné praxe realizovaná v rámci kraje

b) právního směru

- 1 měsíc první část odborné praxe ve školním policejním středisku správy kraje
- 10 týdnů kombinovaného studia ve střední policejní škole
- 2 měsíce druhé část odborné praxe realizovaná v rámci kraje

c) civilního směru na Policejní akademii ČR, kteří jsou při přijetí do služebního poměru ustanoveni na místo, pro které je stanovena služební hodnost vrchní referent. Dále u policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie je základní odborná příprava realizovaná bez školní části formou odborné praxe.

- 1 měsíc první část odborné praxe realizovaná ve školním policejním středisku správy kraje
- 2 měsíce druhá část odborné praxe realizovaná v rámci správy kraje

Teoretická výuka se člení do 2 témat v celkové délce 6 měsíců :

- Téma I. – Základy policejní činnosti.
- Téma II. – Postup policistů při provádění služebních zákroků, úkolů a činností.

K současnému stavu vzdělávání bych ještě rád uvedl k zamyšlení předchozí léta policejního vzdělávání. V minulosti se průměrná doba základní odborné přípravy policistů pohybovala v rozmezí jednoho až dvou let. Délka byla určena podle toho, zda měl policista maturitu nebo ne. Maturitu si bylo možné doplnit, ale podle toho se odvíjela délka studia. Např. v roce 1998 studenti bez maturity absolvovali délku studia 18 měsíců, studenti s maturitou 9 měsíců. K oběma se vázala ještě určená praxe dle služebního zařazení. Pod hranici jednoho roku byla tato doba zkrácena dvakrát. Poprvé to bylo po roce 1989, kdy tehdejší Sbor národní bezpečnosti opustilo velké množství lidí. Doba vzdělání byla z akutního nedostatku policistů zkrácena na dobu 5 měsíců. Po druhé se tak stalo v roce 2008 na základě nabytí zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb. Policisté odcházeli ještě před nabytím tohoto zákona a vznikl velký podstav. Doba vzdělání příslušníka ve škole byl zkrácena na 6 měsíců. Tedy s předchozím stavem to je o 3 měsíce. U obou případů počítám jen teoretickou přípravu ve škole. Ke každému přísluší ještě 3 měsíce odborné praxe určeného útvaru. Z původních 968 hodin teoretické výuky byla tato doba snížena na 700 hodin. K tomu je nutno připomenout, že již neexistuje základní vojenská služba a Policie České republiky je vojensky organizovaný sbor. Nově se policisté musí učit pořadové přípravě, služebnímu vystupování, nemají žádné zkušenosti ani výcvik se zbraní, je tedy k zamyšlení, jestli, může být kvalita přípravy policisty skutečně zachována na stejné úrovni, jak je prezentováno. Zda je vůbec z lidského i pedagogického hlediska možné osvojit si právními předpisy jako Trestní zákoník,

Trestní řád, zákon o Policii a spoustu dalších vědomostí, které pro přehled přikládám do příloh.

Rád bych uvedl ještě jeden jev. V předchozím služebním zákoně č. 186/1992 Sb., který nahradil současný zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, bylo uvedeno v podmínkách přijetí § 3, že může být přijat občan starší 18 let a který vykonal základní, nebo náhradní vojenskou službu, pokud podléhá branné povinnosti (ženy byly z této druhé podmínky vyjmuty). Prakticky to znamená, že i když splňoval požadovaný věk, stal se policistou až po ukončení závazných vojenských podmínek. Podle délky výkonu vojenské služby (rozmezí 24–6 měsíců, kdy se základní vojenská služba postupně zkracovala) plus absolvování přípravy v policejní škole se tak policista dostal do výkonu nejdříve ve 20 až 21 letech. Je pochopitelné, že není možné na této podmínce trvat, když základní vojenská služba již neexistuje. Je však otázkou, zda takové snižování tak věku policisty je vhodné a společností přijatelné. Zda je skutečně psychicky i fyzicky zralý, zda jsou přijímací podmínky nastaveny správně, zda může v tomto věku působit výchovně na mnohem staršího občana např. při přestupku, je vhodné aby v tomto věku přijímal oznámení, nebo vedl výslech v případech znásilnění atd.

Z obsahu předmětů policejního vzdělávání v současné době vybírám tu část, kterou považuji při pátrání po pohřešovaných dětech za jednu z klíčových. Na širokou škálu různých zátěžových situací, do které patří pátrání po pohřešovaných dětech a základní komunikační dovednosti, schopnost poskytnout prvotní psychologickou pomoc při jejich vypátrání jsou policisté připravováni v předmětu Komunikace a policejní etika. Předmět se orientuje na získání odborných vědomostí nutných pro výkon policejní činnosti a rozvoj policistovy osobnosti. Umožňuje zvládat konfliktní situace v rámci mezilidských vztahů a jednat s problematickými typy osobností. Tyto poznatky čerpá z obecné psychologie, psychologie osobnosti, sociální psychologie a psychopatologie. Časové rozložení výuky a její obsah uvádím v následující tabulce.

Komunikace a policejní etika v hodinovém rozložení:

Obsah výuky	Počet hodin
Postavení policie v demokratické společnosti, etický kodex Policie ČR historie policejního sboru, profesionalita, boj s korupcí	2
Předsudky a jejich ovlivňování, minority	4
Rozpoznání osob pod vlivem návykové látky	2
Základy komunikačních dovedností – verbální a neverbální komunikace v jednání s občanem, diferenciovaný přístup	6
Zátěžové situace a traumata v policejní praxi, posttraumatická intervenční péče	2
Sociálně patologické jevy	4
Psychologické aspekty zákroků – při používání donucovacích prostředků a zbraně, proti zvláštním soc. skupinám, proti nebezpečným pachatelům ve veřejně přístupných místnostech a bytech a vůči davovému chování	8
Výcvik komunikačních dovedností – vhodná komunikace s oznamovatelem, poškozeným, pachatelem, svědkem. Komunikace se sdělovacími prostředky, státními orgány apod. Sdělování o tragické události, znásilnění a jiné trestné činnosti nejbližším příbuzným. Psychologické postupy při navázání a udržení přiměřeného kontaktu s osobami při výkonu hlídkové a dozorčí služby. Taktické zásady komunikace s osobou mladší 15 let a osobou mladistvou.	10
Taktické zásady komunikace s oznamovatelem, svědkem, poškozeným podezřelým.	18
Celkem :	38

Zdroj: intranet Střední policejní škola Brno

Je třeba zmínit, že poslání policie jako čistě represivní složky se po roce 1989 mění. To je patrné jak ve výcviku a výuce policistů tak i vznikem nových pracovních míst se svým specifickým účelem. Mezi takové patří např. :

- Preventivně informační odbor, který pořádá zejména preventivně výchovné akce, předává informace médiím k pátrání, podílí se na pátracích relacích v rozhlase a televizním vysílání.
- Antikonfliktní tým, který snižuje napětí při různých protestech občanů, demonstracích, sportovních utkání atd.

- Anonymní linka pomoci v krizi je k dispozici občanům 24 hodin denně.
- Pomoc policejních psychologů, kdy tito na vyžádání krizového řízení v době např. povodní, velkých havárií, dopravních nehod atd. poskytují občanům posttraumatickou intervenční péči. Systém této psychologické pomoci se může uplatnit také při pomoci pozůstalým po obětech úmyslných trestných činů, oběti s těžkou újmou na zdraví, oběti znásilnění, dětské oběti, oběti domácího násilí atd.

4.3 Dovednosti:

Při pátrání po pohřešovaných dětech policisté využívají naučených komunikačních dovedností zejména při získávání informací, výslechů svědků, podezřelých osob a následného vyhodnocení. Jsou vybaveni znalostmi ke zvládnutí zátěžových situací a to jak směrem k sobě, ale i pomoci se zvládnutím zátěžové situace občanovi. Mezi tyto patří:

- prvotní psychologická pomoc
- jednání s poškozeným nebo obětí trestného činu
- pomoc obětem znásilnění nebo zneužívání
- sdělování nepříjemné zprávy

Práce policisty je nesmírně rozmanitá a policista se pohybuje v rozmanitém prostředí a jedná s lidmi všech společenských vrstev a různého postavení. I když obsahem a náplní jeho práce jsou v drtivé části negativní jevy vybočující z každodenního rytmu občanů, může tato práce přinášet policistovi uspokojení. V těchto souvislostech je toto povolání možné chápat také jako pomáhající profesi.

„ Pomáhající profese patří k těm, které mohou nadchnout, které jsou s to angažovat člověka celého. Jsou jednou z možností, jak se vyhnout rozštěpení života na dvě části, kdy jedna část - práce - je pouze nezbytnou obětí pro umožnění skutečného života, jenž začíná až po pracovní době.“ ¹¹

Tato práce má však svá úskalí. Dávno je již překonaná myšlenka, že se policista musí s každou situací vypořádat např. brutální vraždy, dopravní nehody a případy kde

---

¹¹ KOPŘIVA, K. Lidský vztah jako součást profese, Praha: Portál, 2006, s. 17

obětmi jsou děti. Jakýkoliv jiný projev než profesionálně úřední byl považován za slabost. O tom, že tomu již tak není, svědčí rostoucí důraz, který je kladen na duševní hygienu policisty.

Duševní hygiena je působení sama na sebe. Vede k udržení duševní rovnováhy a duševního zdraví, což vede k předcházení konfliktu. Je to stav, kdy člověk přiměřeně reaguje a řeší běžné úkoly a má pocit uspokojení. I když odolnost policisty vůči negativní jevům je větší než u běžné populace, může se setkat se situací, která přesáhne jeho limitní schopnosti se s takovou situací vyrovnat.

Na základě konkrétních případů a životních osudů byla odborem personální psychologie Ministerstva vnitra vytvořena skupina, která nabízí možnost psychologické podpory. Psychologická péče je určena policistům a jejich blízkým, občanským zaměstnancům Policie české republiky a Ministerstva vnitra, příslušníkům a občanským zaměstnancům Hasičského záchranného sboru, případně dalším osobám. Systém této péče tvoří tři části, které je možno využít. Dle různých potřeb je možné je využít samostatně, nebo v návaznosti za sebou.

Psychologická podpora v Policii ČR:¹²

1) Anonymní telefonní linka pomoci v krizi

Tato linka je rezortní linkou důvěry. Její provoz byl zahájen 14. listopadu 2002 a provozována je 24 hodin denně. Impulsem pro její zřízení bylo narůst složitosti zákroků a zvyšující se počet sebevražd v řadách policistů. Je provozována v rámci skupiny krizové intervence oddělení vedoucího psychologa Ředitelství řízení lidských zdrojů Policejního prezidia. Je připravena pomoci policistům, hasičům, zaměstnancům policie, hasičského záchranného sboru, ministerstva vnitra a jejich rodinným příslušníkům. Může ji také využívat i širší veřejnost a také je připravena pomoci v případech mimořádných událostí.

---

¹² VYMĚTAL, Š., VOSKA, V., TOMAN, O., JUNGWIRTOVÁ, J., URBAN, K., Možnosti psychologické podpory v Policii ČR, Praha: Tiskárna MV., 2010.

2) Posttraumatická intervenční péče

Aby se minimalizovala rizika spojená s náročným výkonem policejní služby, začal se od roku 1998 u police rozvíjet systém posttraumatické intervenční péče. Každé Krajské ředitelství a Policejní prezídium má k dispozici posttraumatický intervenční tým z řad policistů, občanských zaměstnanců Ministerstva vnitra a Policie České republiky, policejních psychologů a duchovních, kteří prošli dobrovolným akreditovaným výcvikem.

3) Služby policejních psychologů

Náplní práce policejní psychologů není jenom se podílet na posuzování přijetí nových členů k Policii ČR. Ale také činnost, která zajišťuje psychickou stabilitu a také rozvoj žádoucích dovedností příslušníků policie a dalších určených pracovníků. Policejní psychologové se v rámci této služby podílí na odborných konzultacích, psychologickém poradenství, případně na krizové intervenci nebo psychoterapii. Současně se podílejí na vzájemné spolupráci všech tří složek.

Na závěr je třeba zmínit, že mezi základní etické zásady psychologické péče patří zásada diskrétnosti, která je na úrovni lékařského tajemství. Tyto služby nejde nařídít a jsou založeny na dobrovolnosti klienta. Na základě závazku důvěrnosti informace zjištěné při psychologické péči nemohou být využívány v rámci vnitřní kontroly, inspekčního šetření, pro personální opatření nebo v rámci osobní způsobilosti. O obsahu péče neexistují žádné záznamy, které by se poskytovaly nadřízeným. To je možné jen v případě, pokud by to bylo výslovným přáním klienta.

5. Pátrání a jeho zahájení

Systém pátrání po osobách a následně po pohřešovaných dětech v České republice v resortu Policie České republiky upravuje Závazný pokyn policejního prezidenta č. 28/2009. Oznámení o pohřešovaném dítěti přijímá útvar policie, který neprodleně zahájí pátrání. Při vyhlášení pátrání je třeba zejména znát přesný čas, kde a kdo viděl dítě naposled, zda má u sebe mobilní telefon, peníze, jaký je jeho zdravotní stav a jestli se někde neléčí - diagnóza, jestli není psychicky handicapované, jak dalece zná prostředí, kde bylo viděno naposled, kdo patří mezi jeho důvěrné kamarády, jestli nemělo v posledních dnech před pohřešováním nějaké problémy, jestli je důvěřivé ke svému okolí, jestli je zvyklé a umí cestovat dopravními prostředky, zajistit aby byli informováni další rodinní příslušníci, za kterými by mohlo odjet, v případě podezření na některého z rodičů zjistit stav a veškeré právní dokumenty.

Jestliže dítěti mladšímu 15 let hrozí ohrožení zdraví nebo života, útvar který vyhláší pátrání:

- Po posouzení jsou-li splněna kritéria pro spuštění národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech, označí v informačním systému PATROS (pátrání po osobách) „dítě v ohrožení“. Po tomto okamžité vyžaduje spolupráci resortních i mimoresortních orgánů. Zajistí foto dítěte a provede důslednou kontrolu v místě bydliště. Dále rozhodne o rozsahu a nasazení prostředků a sil. Zapojení dalších pracovníků Policie ČR obecné kriminality z problematiky mládeže a násilí, služební kynologie, dopravní policie, letecké služby, preventivně informační skupiny a dalších složek integrovaného záchranného systému.
- Zajistí vyhlášení mimořádného pátrání v schengenském prostoru pomocí národní policejní centrály SIRENE v schengenském informačním systému SIS.
- Podle okolností případu a při vysoké zátěži rodičů zajistí přítomnost policejního psychologa k provedení komunikace a poskytnutí krizové intervence.
- Vyhodnotí skutečnosti, zda by dítě mohlo opustit schengenský prostor a prostřednictvím Mezinárodní ústředny Interpol zajistí vyhlášení pátrání v tomto systému.

- Aktivně spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí, školským zařízením, nadacemi, sociálními terénními pracovníky.
- Disponuje místní znalostí a přímým kontaktem na uvedené pracovníky.
- Poskytne kontakt rodičům na Úřad mezinárodně právní ochrany dětí v Brně v případě podezření na vycestování dítěte mimo území České republiky.

V případech vyhlášení po pohřešované osobě mladší 18 let vloží údaje do informačního systému PATROS a současně požádá o vyhlášení pátrání prostřednictvím národní centrály SIRENE v schengenském prostoru.

- Vyznačí zda se jedná o ohrožené dítě. Zejména uvede jaké nebezpečí mu hrozí a v případech hodných zřetele bude vyhlášen v programu Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech.
- Uvede, zda má dítě kontakty do zahraničí a jaké má vazby. Dále uvede tam kontakt na osobu, které má být po vypátrání dítě předáno.
- Jestliže je dítě svěřeno do péče jen jednoho z rodičů, jiné osoby nebo ústavní péče, uvede jak jsou upravena práva k dítěti.
- Jestliže vyjde najevo souvislost mezi zmizením dítěte a motorovým vozidlem či jinou osobou, zaznamená tyto informace do systému PATROS.

Specifika při pátrání po svěřencích

- Snažit se o získání co nejvíce aktuální fotografie svěřence.
- Důležité je zjistit příčinu útěku. Stesk po rodině, kamarádech, absence návykových látek, touha žít si život po svém atd. Jsou to důležité informace které mohou významně přispět k zjištění jeho pobytu a vypátrání.
- V případě kdy jde o notorického útekáře, zajímat se o předchozí místa vypátrání. Lokality, rodinu, kamarády, objekty je pravděpodobné, že se ve známých místech bude opět pohybovat.
- Spolupracovat s pracovníky školských nebo ústavních zařízení.
- Vzájemně spolupracovat se zájmovými orgány a institucemi v daném regionu např. orgán sociálně-právní ochrany dětí, školská zařízení, sociální terénní

pracovníci atd. Spolupracovat na výměně informací s pracovníky ústavních zařízení. Zdůraznit jaké relevantní informace k pátrání policie potřebuje.

5.1 Formy pátrání

a) Osobní pátrání

Tím se rozumí každodenní cílevědomá činnost policisty spočívající v aktualizaci pátracích pomůcek a využívání prostředků pátrání při plnění svých služebních povinností. Pátrací pomůcky jsou manuálně, nebo elektronicky vedené a policista je při výkonu služby povinen je mít vždy při sobě. Využívat a vést v něm vedené údaje výhradně jen pro účely pátrání. Nakládat s nimi tak, aby nemohlo dojít k jejich ztrátě, zcizení, nebo zneužití. Pokud již nejsou nezbytné pro účely pátrání, je povinen je zlikvidovat.

b) Kontrola osob nebo věcí

Je oprávněn dle zákona č. 273/2008 Sb. § 63/2 písm. e) vyzvat k prokázání totožnosti osobu odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby. Dále je ve smyslu zákona oprávněn provádět kontrolu věcí, které mohou přispět k vypátrání osoby. Tím rozumíme u dítěte např. deník které si dítě vede, dopisy, emaily atd.

c) Domovní prohlídka a osobní prohlídka

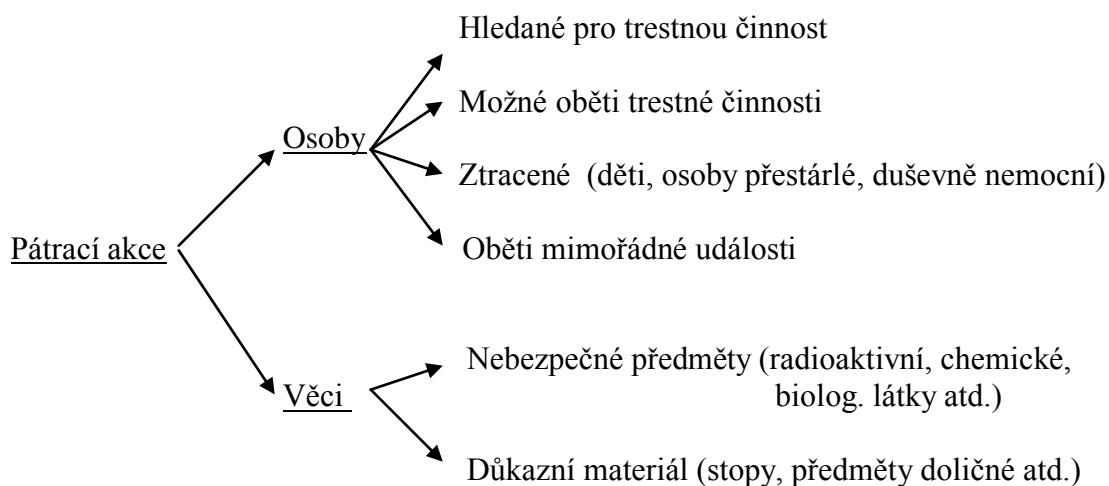
Policista může vstoupit do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života, nebo zdraví osob, nebo pro ochranu jiných práv a svobod, nebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku. Osobní prohlídkou rozumíme prohlídku v souvislosti s tím, že by se pohřešovaná osoba dopustila trestného činu a byla přistižena.

d) Cílené pátrání

Útvar cíleného pátrání je útvarem s celorepublikovou působností. Je odbornou složkou Policejního prezidia. Plní ve vymezeném rozsahu úkoly na úseku mezinárodní spolupráce přímo, nebo prostřednictvím mezinárodních odborů úřadů. Provádí výběr objektů cíleného pátrání. Zpracovává a koordinuje případy cíleného pátrání podle žádostí příslušných zahraničních orgánů policie. Při plnění úkolů spolupracuje s dalšími resortními i mimo resortními orgány a styčnými důstojníky cizích států akreditovanými pro Českou republiku. Spolupracuje při mezinárodním pátrání po osobách s příslušnými zahraničními orgány.

e) Pátrací akce¹³

Jsou jednorázové časově a prostorově omezené nasazení většího počtu sil a prostředků směřující k vypátrání objektu pátrání. Pro lepší ilustraci příkládám rozložení celkového schéma pátracích akcí.

Pátrací akce jsou z organizačního hlediska velmi náročné. Proto je nejdůležitější okamžité zřídit řídicí štáb, který začne ihned podle daných sil na místě tyto organizovat a úkolovat. V průběhu akce často další síly postupně přicházejí a je nutné je co nejdříve do pátrací akce systematicky zapojit. V průběhu pátrání přicházejí další informace o

¹³PILÁŘ, A. Kriminalistický sborník-speciál, Praha: Kriminalistický ústav, 4/ 2007.

pohřešované osobě a proto je nutné být připraven na přeskupení, nebo přesun sil v terénu do jiných prostor. Považuji za důležité uvést faktory které ovlivňují pátrací akce.

Faktory které ovlivňují průběh pátrací akce

- **Charakter okolností kolem osoby**

U dětí to jsou známky ve škole, rodinná anamnéza, kamarádi, okruh zájmů a z toho vyplývají místa, kam chodí atd.

- **Věk, kondice a zdravotní stav**

Každou pátrací akci provází časová tíseň. Čím mladší nebo starší osoba se hledá, je nutné postupovat rychleji. S přibývajícím časem se šance na záchranu snižuje.

- **Povětrnostní podmínky**

Tyto podmínky mají výrazný vliv na výdrž osoby. Zima, déšť, chlad, velmi slunečné podmínky to vše oslabuje organismus zejména malých dětí a starých osob.

- **Terén místa pátrací akce**

Náročnost, nebezpečnost místa a jeho schůdnost je faktor, který ovlivňuje jak bezpečnost hledané osoby, tak klade větší nároky na výdrž a rychlost postupu pátračů. Pokud se jedná o pátrání v horách, je vhodné přizvat odborníky jako je Horská záchranná služba nebo speleology. Mají s místy větší zkušenosti. Mohou lépe určit pořadí důležitosti propátrávaných míst.

- **Množství sil a prostředků**

Dostatek sil je předpokladem rychlého postupu a výdrže při pátrání. Na druhou stranu klade velké nároky na organizovanost a logistické zabezpečení. Co se týká prostředků je velmi důležitá spolupráce s Hasičským záchranným sborem.

Hasiči jsou důležitým partnerem při takových akcích. Disponují nutnou technikou např. čluny, čerpadla, elektrocentrály, osvětlení atd.

f) Přeshraniční pronásledování

Touto formou pátrání je dle Závazného pokynu policejního prezidenta č. 181/2007, o přeshraničním pronásledování umožněno na základě mezinárodních smluv a pohybu policistů v schengenském prostoru, pronásledovat pachatele trestných činů. V případě pátrání po pohřešovaných dětech je toto opatření využitelné např. bezprostředně při únosu dítěte do zahraničí.

5.2 Prostředky pátrání

a) Pátrací pomůcky

Jsou to prostředky policistou vedené v manuálně, nebo elektronicky. Je povinností policisty tyto prostředky mít při výkonu služby při sobě. Odpovídá za jejich aktualizaci a využitelnost. Nesmí údaje v nich vedené zneužít, ztratit a pokud nejsou již aktuální musí je zničit.

b) Informační systémy

- Informační systém PATROS (pátrání po osobách) a informační systém PATMV (pátrání po vozidlech a registračních značkách).
- Schengenský informační systém (mezinárodní pátrání po osobách, vozidlech, zbraních, dokladech a dalších kategoriích vybraných věcí).
- Informační systém e-ASF (mezinárodní pátrání po osobách, vozidlech, dokladech a předmětech kulturní hodnoty). Jedná se o informační systém zemí organizace INTERPOL.
- Informační systém KSU (databáze odcizených, zajištěných a nalezených věcí)
- Informační systém P-ZBRANĚ (pohřešované a nalezené zbraně)
- Informační systém SEUD (pátrání po předmětech kulturní hodnoty)

- Informační systém OPATŘENÍ. Tento systém je určen k zajištění účelu trestního řízení a jiných zákonných oprávnění v oboru působnosti státních orgánů. Obsahuje údaje o osobách k nimž jsou požadována opatření na státní hranici.

c) Podpůrné operativně pátrací prostředky

Těmito prostředky jsou dle zákona č. 273/2008 Sb.

- Informátor - je fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce s policií.
- Krycí prostředky - tím se rozumí věc, včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení její činnosti, nebo k zastírání činnosti policie.
- Zabezpečovací technika - jsou technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení, nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.
- Zvláštní finanční prostředky - jsou vyčleněné finanční prostředky, které jsou používány k úhradě některých výdajů v souvislosti se získáváním poznatků o trestné činnosti.

d) Zveřejnění v hromadných sdělovacích prostředcích

V případech, kdy je to vhodné a účelné, se pátrání zveřejní v regionálních, nebo celostátních hromadných sdělovacích prostředcích. Pátrání se zveřejní vždy, jde-li o osobu mladší 15 let, která je zařazena do národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech, nebo k ní bylo vyhlášeno mimořádné opatření. Pátrání v regionálních hromadných sdělovacích prostředcích zveřejňuje příslušná preventivně informační skupina Policie ČR. Pátrání v celostátních hromadných prostředcích zveřejňuje preventivně informační skupina Policejního prezidia cestou odboru krajského ředitelství nebo útvaru s celorepublikovou působností.

e) Služební psy

Jedná se o nasazení služebních psů na pachovou stopu v první fázi pátrání v terénu. Dále může být využit speciálně vycvičený pes na vyhledávání osob, nebo na pachovou identifikaci předmětu hledané osoby.

f) Kriminalisticko-technické prostředky

Jsou prostředky širokého pole zajištění, zkoumání a vyhodnocení stop v souvislosti s prací policie. Začíná u práce kriminalistických techniků v terénu a končí na specializovaných pracovištích kriminalistického ústavu. Zde jej podrobují zkoumání experti z různých oborů např. mechanoskopie, trasologie, daktyloskopie, grafické expertízy, fonoskopie atd.

g) Služební vrtulníky

Vrtulníky jsou při pátrání po osobách využívány k prozkoumávání v těžce přístupném terénu, nebo za snížených viditelných podmínek zejména v mlze a noci. K tomuto používají kameru s velkým rozlišením nebo termovizi.

h) Další technické prostředky

Pod těmito prostředky si můžeme představit širokou škálu technického vybavení, kterým policie disponuje a jsou při pátrání po osobách využitelné. Např. kamery, termovize atd.

5.3 Postup při vypátrání osoby

Postup policistů na místě při vypátrání dítěte

Postup policistů při vypátrání se řídí dle zásad taktické činnosti na místě činu. To znamená, že není rozhodující zda došlo, nebo nedošlo k protiprávnímu jednání na místě, kde konají činnost v rámci svých služebních povinností. V případě vypátrání pohřešovaného dítěte je prvotní povinností policisty ukončit na místě probíhající stav. To znamená přerušit protiprávní jednání např. kdy je dítě v moci únosce, neoprávněné

osoby, se kterou je ohrožen jeho život, zdraví, mravní vývoj atd. Tímto prvním úkolem zajistí okamžitou fyzickou bezpečnost dítěte.

Dále musí zabránit následným škodám. Tím rozumíme dostat dítě z dosahu dalšího fyzického, psychického, verbálního i neverbálního působení neoprávněné osoby na místě. V případě, kdy se nejedná o protiprávní jednání, ale o nalezení ztraceného dítěte, zajistí jeho bezpečnost. Následně provede opatření, jak ho dostat do bezpečí např. ze skály, z vody, nepřehledného terénu, nebezpečného prostředí atd.

Po těchto dvou základních úkolech poskytne první pomoc. Touto pomocí je pomoc fyzická i psychická. Fyzickou pomocí je ošetření různých druhů zranění, poskytnutí v zimě teplého oblečení, deky, teplých nápojů, jídlo pokud to zdravotní stav a zranění dovolí atd. Při těchto úkonech již poskytuje psychickou pomoc, to znamená i svým chováním působit klidně. Navázat vhodný kontakt, nejlépe dítě oslovovat jeho křestním jménem. Uklidnit ho, že je v bezpečí a vysvětlit, co bude následovat, kam pojedete, co je tam čeká, že brzy se sejde s rodiči atd. To platí i u dospělého člověka, velmi jej stresuje nejistota, když je kolem něj pohyb a on neví, co se bude dít. V případě potřeby policista poskytne prvotní psychologickou pomoc, ke které byl vyškolen. Po těchto základních úkonech na místě zajistí neprodleně odbornou lékařskou pomoc.

Sled výše popsaných úkonů může probíhat postupně, různě se prolínat nebo současně. Je těžké obsáhnout všechny možné varianty situací, které mohou vzniknout a různě se vyvíjet. Je nutné zohlednit při jejich provádění čas, místo, podmínky, věk, rozsah zranění, psychický stav atd.

Další úřední postup se řídí dle Závazného pokynu policejního prezidenta č. 28/2009 o pátrání. Z tohoto vybírám jen ty části, které se týkají dětí.

Činnost Policie po vypátrání

- Je-li to možné podle okolností případu a stavu dítěte, zjistí, zda se nestalo obětí protiprávního jednání, nebo se takového jednání nedopouštělo.
- U osoby mladší 18 let, vyzve jejího zákonného zástupce k jejímu převzetí, pokud nenastanou důvody vylučující tento postup. (§ 5 a 8 z. č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění z. č. 134/2006 Sb.). Jeli předání dítěte zákonnému zástupci bez zbytečných odkladů neuskutečnitelné, předá jej místně

příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí k podání návrhu soudu na jeho dočasné umístění v příslušném školském zařízení formou předběžného opatření.

- Jde-li o svěřence zpracuje „Zprávu o vrácení vypátraného svěřence“, kterou společně s vypátraným dítětem předá do nejbližšího školského zařízení se zachytným režimem a o této skutečnosti vyrozumí zákonného zástupce.
- Svěřence, který se ve stanovené době nevrátil zpět do školského zařízení z povoleného pobytu u rodičů nebo jiné osoby, zcela zjevně se u nich ukrývá a na danou výzvu k zpětnému návratu do školského zařízení nereaguje, vyrozumí místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí a příslušné školské zařízení.
- Pokud se jedná o svěřence s nařízenou ústavní výchovou, který z tohoto zařízení uprchl, vyzve toto školské zařízení k jeho převzetí. Odmítne-li jej v přiměřené době převzít, předá jej policie do nejbližšího školského zařízení se zachytným režimem.
- Nezletilého cizince, který se na území České republiky pohyboval bez doprovodu zákonného zástupce, předá místně příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí k podání návrhu soudu na jeho umístění do specializovaného školského zařízení.
- Rozhodujícím kritériem pro volbu školského zařízení se zachytným režimem, kam bude osoba mladší 18 let dodána, je věk, pohlaví a povinná školní docházka.

5.4 Součinnost složek v rámci integrovaného záchranného systému

Složky integrovaného záchranného systému byly vymezeny na základě zákona č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému. Tento systém efektivně a závazně určuje pravidla spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy. Dále fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních akcí a při přípravě na mimořádné události. Integrovaný záchranný systém se použije pokud je potřeba provádět práce mezi dvěma nebo více složkami integrovaného záchranného systému. Tyto složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro přijetí ohlášení vzniku

mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah. Za tímto účelem rozmisťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Páteř systému tvoří základní složky.

Základní složky integrovaného záchranného systému:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- Zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky

Ostatní složky integrovaného záchranného systému:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Ostatní záchranné sbory
- Orgány veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní obrany
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Základním partnerem v rámci integrovaného záchranného systému při pátrání po pohřešovaných osobách v terénu je pro Policii Hasičský záchranný sbor. Jejich společná činnost je upravena v Katalogu souboru typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu STČ - 07/IZS. V tomto souboru je podrobně zpracován společný koordinovaný postup záchranných jednotek. Velitelem akce je zpravidla příslušník Policie ČR. Velitel akce je v rámci záchranné akce oprávněn vyžadovat věcnou, nebo osobní pomoc od právnických osob, podnikajících fyzických osob, nebo fyzických osob. A to na základě ustanovení § 23 a § 25 zákona č. 239/2000

Sb., o integrovaném záchranném systému. Přesto, že policista je oprávněn při plnění úkolů policie vyzvat každého o pomoc, využití složek integrovaného záchranného systému garantuje pomoc vycvičených osob, které jsou zvyklé na velitelský způsob řízení. Dále jejich dosažitelnost je usnadněna využitím údajů vedených v poplachovém plánu integrovaného záchranného systému.

Přehled využitelných sil a prostředků

1) V terénu s možností vytváření rojnic

- Příslušníci policie včetně jejich specializovaných složek např. zásahové jednotky, složky kynologie a hipologie, vrtulníky atd.
- Jednotky hasičského záchranného sboru vybavené podle požadavků velitele zásahu např. vyprošťovací technikou, práce ve výškách a nad volnou hloubkou atd.
- Jednotky požární ochrany.
- Strážníci městské a obecní policie na základě součinnostní dohody s Policií ČR nebo Hasičským záchranným sborem.
- Psovodi se psy ostatních složek integrovaného záchranného systému, kteří jsou držiteli kynologických atestů Ministerstva vnitra se specializací k vyhledávání.
- Osoby poskytující osobní pomoc ze zákona o integrovaném záchranném systému, které byly k tomu vyzvány na základě dobré místní znalosti terénu (členové horské služby, lesníci, lesní stráž atd.).
- Zdravotnická záchranná služba včetně Letecké záchranné služby je povolávána v případě úspěšného zásahu a na základě zdravotního stavu nalezené osoby.

2) Nepřístupný terén

- Skupina lezců hasičského záchranného sboru
- Členové horské služby
- Vrtulníky Policie ČR včetně leteckých záchranářů hasičského záchranného sboru nebo letecké prostředky Armády ČR.

- Příslušníci Oddělení speciálních potápěčských činností a výcviku Policejního prezidia vyškoleni pro práci ve výškách, nad otevřenou hloubkou včetně zásahu přímo z vrtulníku.

3) Vodní tok nebo plocha kdy je potřeba vyloučit nebo potvrdit utonutí osoby

- Policejní potápěči a příslušníci Oddělení speciálních potápěčských činností a výcviku Policejního prezidia. Vrtulníky Policie ČR k propátrávání vodní hladiny.
- Potápěči Hasičského záchranného sboru.
- Potápěči Vodní záchranné služby Českého červeného kříže.
- Psovodi se psy se specializací k vyhledávání při pátrání po utonulých osobách.

4) Důlní díla, podzemní prostory včetně krasových

- Skupina báňské záchranné služby.
- Skupina speleologické záchranné služby
- Potápěči a lezci Hasičského záchranného sboru.
- Specializovaná skupina potápěčů Policie ČR z Oddělení speciálních potápěčských činností a výcviku Policejního prezidia.

5.5 Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

V roce 2009 se začal tento projekt prakticky realizovat na odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra. Dne 25. května 2009 byl uveden do provozu. Podnětem pro zřízení tohoto mechanismu byl neustále se zvyšující počet pohřešovaných dětí nejenom v České republice, ale v celé Evropské unii. Dále jsou to také pozitivní zkušenosti zemí, kde se tento projekt se osvědčil např. Velká Británie, Nizozemí, Francie a Řecko. Je to systém vyvinutý za účelem rychlého a úspěšného nalezení pohřešovaných dětí. Systém počítá se zapojením do pátrání široké veřejnosti. Dále bude poskytnuta psychologická pomoc rodičům pohřešovaného dítěte. Základem systému je pátrací činnost Policie ČR, z toho plyne, že systém spouští Policie. Zapojen také

integrovaný záchranný systém a je prováděna spolupráce s dalšími subjekty, veřejností, mediálními partnery, nestátními organizacemi atd.

Projekt tvoří čtyři základní pilíře

- 1) Policejní vyšetřování
- 2) Propracovaném informačním systému (médiá a mobilní operátoři)
- 3) Spolupráce s veřejností
- 4) Psychologická podpora rodinám obětí

Kritéria pro spuštění Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech

- Jedná se o dítě mladší 15 let, které se nachází v ohrožení života nebo zdraví.
- Dítě se vzhledem ke svému věku může stát obětí nešťastné náhody.
- Dítě postrádá přístup k životu potřebným lékům.
- Dítě je prokazatelně fyzicky nebo psychicky handicapované.
- Jedná se o únos (dle českého právního řádu), který buď vykazuje evidentní známky násilí, nebo pachatel trpí duševním onemocněním, nebo je labilní s možností nepředvídatelného jednání, nebo existují předchozí výhružky či jiné indicie nasvědčující tomu, že dítěti hrozí poranění nebo smrt.
- Jedná se o dítě starší 15 let a mladší 18 let v případech hodných zvláštního zřetele např. kdy je dítě prokazatelně fyzicky či psychicky handicapované, nebo postrádá přístup k životu potřebným lékům, nebo je v ohrožení života.
- V ostatních případech sporů o dítě dle individuálního posouzení závažnosti případu.

Okolnosti kdy systém nebude použit

- Jedná se o útěk dítěte z domova nebo ústavního zařízení.
- Pohřešované dítě je hledáno policií v souvislosti s jeho trestnou činností.

Tento systém může být v některých případech spuštěn i v průběhu pátrání po dítěti, pokud dojde ke změně situace a dítě bude splňovat některé z uvedených kritérií pro

spuštění Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech. V tomto případě by se však mělo vždy jednat o velmi závažné případy pohřešování dětí. V těchto případech je nutné, aby pátrání bylo vyhlášeno co nejdříve. Při zvažování policisty zda se jedná o dítě v ohrožení spolupracuje policista pátrač se specialisty na násilnou trestnou činnost páchanou na dětech a dětmi.

Systém v současnosti funguje ale je omezen ve svém druhém pilíři. Obsahem této části je, že se prostřednictvím televizního a rozhlasového vysílání, pravidelných intervalech informuje veřejnost o pohřešovaném dítěti. V další fázi se budou prostřednictvím mobilních operátorů rozesílány SMS zprávy v okruhu 5 – 10 km od místa pohřešování dítě. Dále by se informace typu: „ztratil se 5 letý chlapec, nalad'te F 1“ apod. měly objevit na informačních tabulích na dálnici. Počítá se také s vysíláním na obrazovkách v nákupních centrech či metru. Právě u rozesílání SMS zpráv se dostalo Ministerstvo vnitra do kolize s Úřadem na ochranu osobních údajů. Tento úřad tvrdí, že poskytovat údaje mobilním operátorům, kteří by jej prostřednictvím SMS zpráv rozesílali dalším osobám je protiprávní. Tedy vzniká sporná právní otázka, zda ochrana osobních dat dítěte má v daný okamžik vyšší hodnotu než jeho ochrana zdraví a života.

V současnosti tato část projektu není definitivně vyřešena a funguje na bázi dobrovolnosti a občanské spolupráci. To znamená, že občan, který má zájem být informován o vyhlášení pátrání po pohřešovaném dítěti si vyhledá na internetových stránkách Ministerstva vnitra odkaz pátrání po pohřešovaných dětech. Zde se přihlásí k odběru e-mailové zprávy do své schránky. Pak si ve své e-mailové schránce nastaví zasílání upozornění na nový e-mail SMS zprávou na svůj mobilní telefon.

6. Mezinárodní spolupráce

6.1 INTERPOL

Základní nástrojem mezinárodní spolupráce je mezinárodní kriminální policie Interpol se sídlem ve francouzském Lyonu. Tato mezivládní organizace zabezpečuje kriminálně-policejní spolupráci mezi 188 smluvními státy. V roce 1923 byla tehdejší Československá republika jejím zakládajícím členem. V souladu se Statutem Interpolu je hlavním úkolem zabezpečování spolupráce členských států v boji proti trestné činnosti. Při této činnosti vzájemně respektuje priority zákonodárství členských zemí a jejich závazků plynoucích z mezinárodních smluv.

Národní ústředna Interpolu sídlí v Praze a je složkou Odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia. Interpol Praha respektuje článek 3 Statutu organizace Interpol, který zakazuje Národním ústřednám konat ve věcech vojenského, politického, náboženského a rasového charakteru.

Hlavními prioritami Interpolu jsou:

- 1) Zajišťování globální zabezpečené komunikační sítě
- 2) Operativní informační servis a databáze
- 3) Informační podpora operativním složkám
- 4) Vzdělávání a školení

Jedním z bodů základních úkolů Interpolu je pátrání po osobách. Spojení mezi členskými státy je zajištěno moderní telekomunikační sítí I-24/7, která umožňuje přenos zvukového a obrazového záznamu. Ústředny členských států jsou povinny toto spojení udržovat v nepřetržitém provozu 24 hodin denně. Telekomunikační síť je rozčleněna na komunikační zóny, které umožňují efektivní a co nejrychlejší přenos dat.

Přehled zón

- Evropa a severní Afrika
- Blízký východ
- Jižní Amerika

- Afrika
- Severní Amerika
- Asie
- Střední Amerika
- Austrálie a Oceánie

Každá ústředna členského státu může pomocí počítačového pátracího systému ASF (Automated Search Facility) získat informace ve velmi krátkém čase. ASF Nominal databáze/Osoby umožní vyhledat mezinárodně hledané i pohřešované osoby. Informace v této databázi jsou poskytovány jednotlivými členskými státy Interpolu. Databáze je spravována Generálním sekretariátem Interpolu v Lyonu. Identifikačním kritériem je jméno a příjmení plus datum narození.

Organizace Interpol spolupracuje s mnoha mezinárodními organizacemi na základě bilaterálních smluv. Důležitá spolupráce je s Evropským policejním úřadem EUROPOL.

6.2 EUROPOL

Europol je evropský policejní úřad, který je agenturou Evropské unie. Ústředí této služby sídlí v nizozemském Haagu. Svoji činnost zahájil v roce 1994 jako protidrogová jednotka Europol. Později se jeho činnost v rámci Evropské unie začala rozrůstat o další činnosti v boji proti kriminalitě. Na rozdíl od Interpolu, který je zaměřen především na výměnu a zprostředkování informací z evidencí registrů ukončených případů. Dále případů rozpracovaných týkajících se států mimo Evropskou unii. Europol je organizace Evropské unie činná v oblasti prosazování práva, založená za účelem zlepšení činnosti a spolupráce mezi příslušnými orgány členských států, při předcházení a odhalování závažné mezinárodně organizované trestné činnosti. Europol disponuje vlastní počítačovou sítí, která je denně 24 hodin v provozu. Účinným nástrojem spolupráce je Informační systém Europolu. Účelem této databáze je poskytovat informační podporu členským státům Europolu a také dalším státům, které mají uzavřenou s Europolem smlouvu.

Národní jednotka Europolu v České republice byla zřízena v roce 2003 rozkazem Policejního prezidenta a je složkou Odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia. Od 1. září 2004 se stala Česká republika členem Europolu.

Trestná činnost, kterou se Europol zabývá:

- Organizované skupiny
- Drogy
- Trestná činnost na osobách a obchod s lidmi
- Ekonomická a hospodářská kriminalita
- Terorismus
- Padělání měny
- Analytické oddělení

Mezinárodní jednotka Europolu pracuje na konkrétních případech závažné trestné činnosti. Nespecializuje se na pátrání po pohřešovaných osobách. V souvislosti s případy, na kterých pracuje např. obchod s lidmi takovou osobu zjistí, předá ji příslušnému pracovníkovi policie k dalším úkonům.

6.3 SIRENE

Název SIRENE je odvozen od anglických slov **S**upplementary **I**nformation **R**equ~~e~~st at **N**ational **E**ntry (Žádost o doplňující informace k národnímu záznamu). Česká republika se k tomuto systému připojila v září 2007. Národní centrála SIRENE je součástí Odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR spolu s Národní jednotkou EUROPOLU a Národní ústřednou INTERPOLU. Tato centrála je stejně jako v ostatních členských státech schengenského prostoru, centrálním komunikačním bodem k pátracím záznamům v Schengenském informačním systému (SIS).

Schengenský informační systém je společný pátrací systém, kam přispívají a povinně používají všechny bezpečnostní sbory členských států. Tento systém obsahuje přibližně 21 milionů záznamů a záznamy nových členských států do něj přispívají dalšími údaji.

Posláním Schengenského informačního systému je předávání vybraných národních pátracích záznamů do centrálního informačního systému. Tyto záznamy jsou dále přístupny v národních informačních systémech členských států. Velkou předností tohoto systému je rychlost rozšíření informace. Od vložení v jednom členském státě do dostupnosti záznamu v jiných členských zemích uplynou maximálně 2 minuty. Při žádosti o informace jiného členského státu se tato poskytne nejpozději do 12 hodin. Standardní doba je 2 hodiny. Národní centrála SIRENE pracuje v nepřetržitém provozu.

Národní centrála SIRENE

- Podílí se na pátrání v schengenském prostoru
  - posuzuje záznamy v schengenském informačním systému
  - řídí realizaci zásahů na záznamy v schengenském informačním systému
  - řeší zneužitou identitu
- Je ústředním místem pro
  - evropský zatýkací rozkaz
  - přeshraniční sledování
  - přeshraniční pronásledování
- Zajišťuje informace ze schengenského prostoru

Schengenský informační systém

- Mezinárodní pátrání
  - pátrání po osobách hledaných k předání nebo k vydání
  - po osobách pohřešovaných
  - po pobytu osob pro potřeby justičních orgánů
  - po věcech (vozidlech, zbraních, dokladech atd.)
- Odepření vstupu nežádoucím cizincům
- Skrytá kontrola

INTERPOL	EUROPOL	SIRENE
<ul style="list-style-type: none"> • působí celosvětově • nemá však vynutitelná pravidla a lhůty pro komunikaci • využití především pro výměnu informací ve fázi, kdy již probíhá vyšetřování • záleží jen na adresátovi, kdy a jak odpoví a zda vůbec • disponuje celosvětovou databází ASF – osoby, vozidla doklady, umělecké předměty 	<ul style="list-style-type: none"> • působí pouze v členských zemí EU a přidružených státech a organizacích • spolupráce je závazná • omezen na nadnárodní organizovaný zločin dvou členských států u stanovených trestných činů • umožňuje výměnu operativních informací • provádí kriminální analýzu, organizuje společné vyšetřovací týmy, společné akce atd. 	<ul style="list-style-type: none"> • působí v členských zemí schengenského prostoru EU + Norsko, Island a Švýcarsko • výměna kriminálně relevantních informací, zejména k pátrání po osobách a věcech uplatňují se závazná pravidla, krátké lhůty a povinnost spolupracovat • centrální bod pro Schengenský informační systém – pátrací databázi dostupnou všem bezpečnostním složkám připojených států • plní úkoly přeshraničního sledování, nebo pronásledování a realizuje předání osob

Zdroj: Kriminalistický sborník, Praha: 3/2006

7. Závěr

Smyslem této práce bylo poskytnutí základních informací o stavu, příčinách a policejní metodice při pátrání po pohřešovaných dětech v České republice. Je zcela zřejmé, že trend pohřešovaných dětí stále stoupá. I přes vysokou úspěšnost vypátrání Policie české republiky, která činí 95 %, je třeba si představit osud zbylých 5 % dětí. Co prožívají, nebo musely prožít a zda vůbec žijí. Při těchto děsivých představách, i kdyby úspěšnost Policie byla 100%, je třeba hlubšího zamyšlení. Jak tento trend zastavit, velkým snem je najít mechanismus, jak jej dokonce snižovat. Práce Policie je už jen poslední kapkou dlouhého vývoje života dítěte, který tomu předcházel. Při hledání příčin jsem si uvědomil, že tyto se prolínají do všech aspektů lidského života. Zcela zásadní je stav rodiny, tam se formují první postoje dítěte k životu. Následně škola, volný čas a jeho využití, kamarádi, prostředí ve kterém žije, klima ve společnosti, životní prostředí, které nás obklopuje atd. Tím vším se proplétají sociálně–patologické jevy, které jsou strůjcem dalších souvislostí, vedoucí možnému útěku dítěte a nebo toho, že se stane obětí trestného činu. Vzniká další pohled, jak zabránit násilí na dětech z rukou ať už blízkých osob nebo osob zcela neznámých. To je úkolem bezpečnostních složek státu, hledání dalších možností a právních prostředků jak toho dosáhnout.

V dnešní době je patrný odklon od tradičních hodnot života. Důraz je směřován hlavně na měřítko ekonomická a tržní. S tím jdou ve společnosti do popředí zájmu oblasti ekonomické, právo, obchod atd. Zcela logicky ustupují dozadu oblasti pedagogické, výchovné, kulturní, tedy oblasti, které nepřinášejí okamžitý zisk a jejich finanční přínos není hmatatelný. Nevyváženost těchto dvou základních životních linií, se nám pak zcela hmatatelně odráží v různých nežádaných projevech a jedním z nich je nutnost pátrání po pohřešovaných dětech.

8. Seznam použité literatury

ZÁKON č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

ZÁKON č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

ZÁKON č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

ZÁKON č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR.

ZP PP č. 28/2009 (Závazný pokyn Policejního prezidenta).

CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. Praha: Policie ČR, Úřad vyšetřování pro Českou republiku, Ministerstvo vnitra ČR – odbor personální práce a vzdělávání, 1998.

KLOUBEK, M. *Dítě a dospívající na útěku*. sborník z konference, Metodika pátrání Policie ČR po pohřešovaných dětech na útěku, Sdružení linka bezpečí, 2006.

HELUS, Z. *Osobnost a její vývoj*. Praha: UK Pedf., 2003.

DVOŘÁČEK, J. *Základy pedagogiky pro učitele a vychovatele*. Praha: UK Pedf., 2004.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.vyd., Praha: Portál, 2004.

VANŽURA, V. *Dítě a dospívající na útěku-sborník z konference*, Linka bezpečí, 2006

BRAUN, R. *Výuka v primární škole*, přednáška, Praha: UK Pedf., 2010.

BRAUN, R. *Školní třída, její vedení a diagnostika*, Praha:2007.

Metodický pokyn MŠMT Č.j. 28 275/2000-22 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

KOLÁŘ, M. *Šikana*, přednáška, Praha: UK Pedf., 2009

HADJ-MOUSSOVÁ, Z. *Sociální psychologie*, Praha: UK Pedf., 2003.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*, Praha: Portál, 2002.

KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*, Praha: Portál, 2006.

VYMĚTAL, Š., VOSKA, V., TOMAN, O., JUNGWIRTOVÁ, J., URBAN, K.,

Možnosti psychologické podpory v Policii ČR, Praha: Tiskárna MV., 2010.

PILAŘ, A. *Kriminalistický sborník-speciál*, Praha: Kriminalistický ústav, 4/ 2007.

Katalogový soubor typové činnosti, STČ-07/IZS, *Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu*, Typová činnost složek IZS při společném zásahu.

Internet.

Intranet Police ČR.

Přehled právních předpisů, doporučení a mezinárodních dokumentů vztahujících se k sociálně–právní ochraně dětí

a) Vnitrostátní předpisy

- **Usnesení Předsednictva CNR č. 2/1993 Sb.**, o vyhlášení Listiny zákl. práv a svobod
- **Zákon č. 359/1999 Sb.**, o sociálně–právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 94/1963 Sb.**, o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 40/1994 Sb.**, občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 99/1963 Sb.**, občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 97/1963 Sb.**, o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 40/2009 Sb.**, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 141/1961 Sb.**, o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 218/2003 Sb.**, o soudnictví ve věcech mládeže
- **Zákon č. 200/1990 Sb.**, o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 325/1999 Sb.**, o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 326/1999 Sb.**, o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 221/2003 Sb.**, o dočasné ochraně.
- **Zákon č. 109/2002 Sb.**, o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.
- **Zákon č. 110/2006 Sb.**, o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 108/2006 Sb.**, o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 117/1995 Sb.**, o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 111/2006 Sb.**, o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 379/2005 Sb.**, o ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- **Zákon č. 202/1990 Sb.**, o loteriích a jiných podobných hrách, ve změně pozdějších předpisů.

- Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky

- Instrukce MPSV č.j. 21-12242/2000 ze dne 15.3. 2000, kterou se stanoví rozsah evidence dětí a obsah spisové dokumentace o dětech, vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a obsah spisové dokumentace o žadatelích o osvojení a o svěřením do pěstounské péče.

- Instrukce č.j. 142/2007-Org. ze dne 5.4. 2007, kterou se upravuje postup při výkonu soudních rozhodnutí o výchově nezletilých dětí.

b) Mezinárodní smlouvy, předpisy ES a doporučení

- Sdělení č.104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte

- Sdělení č. 45/2003 Sb.m.s., o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů.

- Sdělení č. 209/1993 Sb., o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech.

- Sdělení č. 34/1998 Sb., o Úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí.

- Sdělení č. 43/2000 Sb., o Úmluvě o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení.

- Sdělení č. 132/2000 Sb.m.s., o Evropské úmluvě o osvojení.

- Sdělení č. 66/2000 Sb.m.s., o Evropské úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí.

- Sdělení č. 47/2001 Sb.ms., o přijetí Evropské úmluvy o právním postavení dětí narozených mimo manželství.

- Sdělení č. 54/2001 Sb.m.s., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí.

- Sdělení č. 141/2001 Sb.m.s., o přijetí Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí.

- Sdělení č. 90/2000 Sb.m.s., o přijetí Úmluvy o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce (Úmluva c.182).

- Sdělení č. 91/2005 Sb.m.s., o sjednání Úmluvy o styku s dětmi.

- **Vyhláška č. 33/1959 Sb.**, o Úmluvě o vymáhání výživného v cizině.
- **Vyhláška č. 132/1976 Sb.**, o Úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti.
- **Sdělení č.209/1992 Sb.**, o Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod.
- **Nařízení rady (ES) č. 2201/2003** ze dne 27.11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.
- **Rezoluce Rady Evropské unie** ze dne 26.6. 1997 o nedoprovázeních nezletilcích, kteří jsou příslušníky třetích zemí (97/C 221/03)
- **Doporučení RE 4 (1984)** o rodičovské zodpovědnosti.
- **Doporučení RE 6 (1987)** o pěstounských rodinách.
- **Doporučení RE 2 (1993)** o medikososociálních aspektech zneužívaných dětí.
- **Doporučení RE 1286 (1996)** o Evropské strategii pro děti.